

5) спеціальними правами помічника-консультанта народного депутата України є його специфічні права, які встановлені спеціальними законодавчими актами, що регулюють виключно їхню сферу діяльності.

Висновки. Отже, адміністративні права помічника народного депутата – це його основні можливості як одного із ключових суб'єктів адміністративного права, що визначені, гарантовані та встановлені законом, виражають дозволу та можливу поведінку помічника народного депутата і використовуються під час здійснення ним професійної діяльності при вирішенні організаційних питань у допомозі народному депутату України.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Білодід І. Словник української мови: в 11 тт. АН УРСР. Інститут мовознавства. Київ: Наукова думка. 1970–1980. Т. 5. 1974. 840 с.
3. Адміністративні права і обов'язки: словник термінів. Науково-дослідний інститут публічного права. 2017. URL: <http://sipl.com.ua/?p=4352/>
4. Скакун О. Теорія держави і права: підручник. Херсон: Еспада. 2006. 776 с.
5. Марченко О. Адміністративно-правовий статус Міністерства юстиції України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ. 2017. 18 с.
6. Зайчук О., Оніщенко Н. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник. 2-ге вид., переробл. і доп. Київ: Юрінком Інтер. 2008. 688 с.
7. Подоляка С. Зарубіжний досвід здійснення адміністративних процедур органами прокуратури та можливості його використання в Україні. Наше право. 2013. № 8. С. 47–52.
8. Nikitin V. Administrative rights and obligations of public registrars. Visegrad journal on human rights. 2015. № 6. P. 134-138.
9. Оболенський О. Державна служба: навч. посібник. Київ: КНЕУ. 2003. 344 с.
10. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 4. Ст. 43.
11. Положення «Про помічника-консультанта народного депутата України». Київ: Парламентське видавництво. 2006. 15 с.

УДК 342.9

САВЕЛЬСВА І.В.

ЩОДО ЗАВДАНЬ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Статтю присвячено проблемам визначення основних завдань підготовки кадрів для Національної поліції. Здійснено аналіз нормативно-правових актів, що регулюють зазначене питання. Зроблено висновок про важливість виокремлення завдань щодо підготовки кадрів для Національної поліції України з метою визначення змісту, основних напрямів та шляхів реалізації цього процесу та необхідності їх закріплення у нормативно-правових актах, що регламентують питання підготовки кадрів для Національної поліції України.

Ключові слова: поліція, підготовка кадрів, професійний відбір, первинна професійна підготовка, службова підготовка, ВНЗ зі специфічними умовами навчання.

Статья посвящена проблемам определения основных задач подготовки кадров для Национальной полиции. Осуществлен анализ нормативно-правовых актов, регулирующих данный вопрос. Сделан вывод о важности выделения задач по подготовке кадров для Национальной полиции Украины с целью определения содержа-

ния, основных направлений и путей реализации этого процесса и необходимости их закрепления в нормативно-правовых актах, регламентирующих вопросы подготовки кадров для Национальной полиции Украины.

Ключевые слова: *полиция, подготовка кадров, профессиональный отбор, первичная профессиональная подготовка, служебная подготовка, ВУЗ со специфическими условиями обучения.*

This article is devoted to problems of determining the main tasks of personnel training for the National Police. The analysis of normative legal acts regulating this issue was carried out. The conclusion is drawn on the importance of distinguishing tasks for personnel training for the National Police of Ukraine in order to determine the content, main directions and ways of implementing this process and the need for their consolidation in the regulatory legal acts regulating training for the National Police of Ukraine.

Key words: *police, training, professional selection, initial vocational training, training, universities with specific learning conditions.*

Вступ. Характеризуючи підготовку кадрів для Національної поліції України як складову частину державної політики у сфері вищої освіти та як предмет адміністративно-правового регулювання, ми розглядаємо її як процес, діяльність. Своєю чергою, ця діяльність, як і будь-яка діяльність загалом, має чітку спрямованість та пов'язана з виконанням визначених завдань. Завдання підготовки кадрів для Національної поліції України визначені у нормативно-правових актах або впливають з їх змісту. Реформування ОВС України вимагає докорінного перегляду завдань підготовки кадрів з урахуванням нових критеріїв оцінки роботи цих органів. Актуальність досліджуваного питання зумовлюється, насамперед, його значенням для визначення основних напрямів та змісту цієї діяльності, а також можливості її чіткого планування.

Постановка завдання. Метою статті є визначення завдань на всіх рівнях підготовки кадрів для Національної поліції з огляду на необхідність їх нормативного закріплення.

Результати дослідження. Загальні концептуальні аспекти професійної підготовки кадрів для Національної поліції України досліджено у працях таких науковців, як В.Б. Авер'янов, М.І. Ануфрієв, О.М. Бандурка, С.Є. Бутов, М.І. Іншин, С.М. Ірхіна, А.М. Клочко, О.Є. Користін, А.А. Манжула, Б.В. Малишев, О.М. Музичук, Л.Р. Наливайко, В.В. Науменко, О.В. Негодченко, В.П. Петков, Д.О. Поштарук, Н.О. Прібиткова, А.А. Пухтецька, В.В. Романюк, О.Ю. Синявська, В.К. Шкарупа, О.Н. Ярмиш та ін.

До структури підготовки кадрів для Національної поліції, на нашу думку, належать такі елементи: професійний відбір кандидатів на проходження служби, початкова підготовка, підготовка у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, післядипломна освіта, службова підготовка та самостійна підготовка. Кожен із визначених елементів підготовки кадрів має свої завдання відповідно до нормативно-правових актів, що її регулює.

Концепція державної системи професійної орієнтації населення визначає професійний відбір як науково обґрунтовану систему заходів, що створює умови для встановлення професійної придатності особи до провадження конкретних видів професійної діяльності та посад згідно з нормативними вимогами й конкретним робочим місцем [1]. У науковій літературі професійний відбір характеризується як спеціалізований та систематизований процес, спрямований на з'ясування придатності особи до професійної діяльності, який ґрунтується на виявленні необхідних психофізичних особливостей особи.

Варто зауважити, що жоден нормативно-правовий акт, що регулює питання професійного відбору кандидатів на службу в поліції, не виокремлює його завдання. Спроби їх визначення здійснені лише у науковій літературі та впливають зі змісту нормативно-правових актів. Так, Н.О. Прібиткова зазначає, що головним завданням системи відбору кадрів у поліцію є сприяння підвищенню ефективності правоохоронної діяльності через поліпшення якості кадрового забезпечення органів Національної поліції України у співпраці з населенням шляхом надання консультативної допомоги громадянам в отриманні інформації про специфіку несення служби працівниками поліції та вимоги, що висуваються до кандидатів на службу в органи Національної поліції України та навчання у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання [2, с. 273].

М.І. Ануфрієв, О.М. Бандурка і О.Н. Ярмиш основними завданнями відбору кандидатів на навчання вважають встановлення придатності кандидата до навчання, а також удосконалення

відбору на основі аналізу результатів навчання курсантів та подальшої професійної діяльності випускників (працівників) [3].

А.А. Стародубцев акцентує на тому, що відбір кандидатів на службу передбачає низку основних завдань, а саме: виявлення серед кандидатів на службу осіб із нервово-психічною нестійкістю та в стані дезадаптації; оцінка психологічної придатності кандидатів до конкретного виду діяльності й прогноз успішності їх професійного навчання; оцінка рівня професійної адаптації кандидатів та виявлення осіб з асоціальними установками, корисливою чи кримінально мотивацією властивостей [4, с. 182].

На нашу думку, визначаючи завдання професійного відбору, треба зважати на його складники: соціально-правовий, професійно-психологічний, медичний відбір. Отже, основними завданнями професійного відбору є: здійснення збору, а також всебічного та об'єктивного аналізу первинної інформації про кандидата на службу в Національній поліції України щодо його відповідності визначеним у законодавстві соціально-демографічним, правовим та моральним вимогам; діагностика сформованості мотиваційних, морально-психологічних та професійно-ділових, психофізіологічних якостей кандидата, необхідних для служби в Національній поліції України загалом, а також виконання конкретного виду діяльності; оцінка рівня професійної придатності, що полягає у наявності у кандидата комплексу знань, умінь і особистісних якостей, необхідних для виконання професійної діяльності відповідно до вимог до її ефективності [5, с. 14]; оцінка прогнозу успішності професійного навчання кандидата на службу в Національній поліції України; підготовка висновку щодо можливості проходження кандидатом служби на конкретних посадах у Національній поліції України.

Наступним елементом структури підготовки кадрів для Національної поліції України є первинна професійна підготовка. Порядок та умови проходження первинної професійної підготовки поліцейських регламентовано у Положенні про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких уперше прийнято на службу в поліцію, затвердженого Наказом МВС України від 16.02.2016 р. № 105 [6], однак цей нормативно-правовий акт не містить завдань початкової підготовки поліцейських. Аналіз його змісту дає підстави запропонувати такі основні завдання початкової підготовки кадрів для Національної поліції України: підготовка кваліфікованих фахівців, здатних на високому професійному рівні забезпечувати публічну безпеку і порядок, здійснювати заходи щодо охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, а також протидії злочинності, надавати в межах, визначених законом, послуг із допомоги особам, які з приводу різних життєвих ситуацій її потребують; вивчення нормативно-правових актів, що становлять правову основу діяльності поліції, з метою їх практичного застосування; навчання працівників ОВС прийомам та способам, що сприяють забезпеченню збереження їх життя та здоров'я; надання теоретичних знань та формування спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень поліції у сфері міжнародного співробітництва; формування та розвитку у працівників поліції високих морально-психологічних якостей; виховання готовності та здатності працівників поліції виконувати завдання щодо зміцнення суверенітету та територіальної цілісності держави; формування у працівників поліції знань та навичок взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства з метою попередження злочинності та підвищення якості послуг, що надаються поліцією.

Підготовка у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання є ще одним елементом структури підготовки кадрів для Національної поліції України, що регламентується законами України «Про Національну поліцію», «Про освіту», «Про вищу освіту», наказами МВС України «Про затвердження Порядку добору, направлення та зарахування кандидатів на навчання до вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ, поліцейських та військовослужбовців Національної гвардії України» від 15.04.2016 р. № 315, «Про затвердження Положення про вищі навчальні заклади МВС» від 14.02.2008 р. № 62, «Про затвердження Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України» від 25 листопада 2016 р. № 1252 тощо.

Треба зауважити, що Закон України «Про Національну поліцію» [7] містить ст. 74 «Підготовка поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання», однак вона не регламентує завдання цих навчальних закладів щодо підготовки кадрів для Національної поліції. Найбільш загальне визначення спрямування освіти, яке полягає у здобутті особою високого рівня наукових та/або творчих мистецьких, професійних і загальних компетентностей, необхідних для діяльності за певною спеціальністю чи в певній галузі знань, міститься у Законі України «Про освіту» [8]. Завдання вищого навчального закладу визначені у Законі України «Про

вищу освіту» і полягають у: провадженні на високому рівні освітньої діяльності; провадженні наукової діяльності, підготовці наукових кадрів вищої кваліфікації і використанні отриманих результатів в освітньому процесі; участі у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу; формуванні особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердженні в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах; забезпеченні органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; створенні необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів; збереженні та примноженні моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства; поширенні знань серед населення, підвищенні освітнього і культурного рівня громадян; налагодженні міжнародних зв'язків та провадженні міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури; вивченні попиту на окремі спеціальності на ринку праці та сприянні працевлаштуванню випускників [9].

Акцентуємо на тому, що ці завдання є спільними для всіх вищих закладів освіти і не містять завдань, які б стосувалися підготовки кадрів для Національної поліції у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання. Таку конкретизацію логічно було б спостерігати у Положенні про вищий навчальний заклад МВС [10]. Однак аналіз зазначеного нормативно-правового акта свідчить про абсолютну невідповідність його положенням законів України «Про Національну поліцію» та «Про вищу освіту». Така невідповідність простежується у термінології, що використовується: вищі навчальні заклади МВС відповідно до Закону України «Про вищу освіту» отримали назву «вищі навчальні заклади зі специфічними умовами навчання». Окрім того, Положення містить посилання на нормативно-правові акти, які втратили чинність (Закон України «Про міліцію», Положення про державний вищий навчальний заклад, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.1996 р. № 1074). Отже, варто говорити про необхідність розробки Положення про вищі навчальні заклади зі специфічними умовами навчання, яке б в обов'язковому порядку містило, окрім завдань, притаманним будь-якому вищому навчальному закладу, завдання підготовки кадрів для Національної поліції України.

Складовою частиною системи кадрової підготовки для Національної поліції України є післядипломна підготовка, яка відповідно до ст. 75 Закону України «Про Національну поліцію» складається зі спеціалізації, перепідготовки, підвищення кваліфікації та стажування. Завдання післядипломної освіти визначені у Положенні про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції, затвердженому Наказом МСВ України від 24.12.2015 р. № 1625 [11]: навчання необхідним знанням і спеціальним навичкам для успішного виконання обов'язків із забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності та інших службових завдань; удосконалення навичок управлінської діяльності, опанування методик навчання та виховання підлеглих, упровадження в практичну діяльність досягнень науки, передових форм і методів роботи, основ наукової організації праці; формування професійної самосвідомості працівників поліції, почуття відповідальності за свої дії, розуміння необхідності постійного вдосконалення своєї професійної майстерності з урахуванням специфіки діяльності в конкретних підрозділах поліції; навчання прийомам та засобам забезпечення особистої безпеки при виконанні службових обов'язків, під час надзвичайних подій і в екстремальних умовах; удосконалення навичок працівників поліції поводитись із вогнепальною зброєю, спеціальними засобами і спеціальною технікою, експлуатації транспортних засобів, засобів зв'язку; формування високої психологічної стійкості працівників поліції, розвиток у них спостережливості, пильності, пам'яті, мислення та інших професійно-психологічних якостей і навичок.

На нашу думку, в цих завданнях не знайшли відображення такі сучасні напрями реформування органів МВС, як міжнародна співпраця, надання послуг із боку поліції особам, які її потребують, з огляду на певні особисті та суспільні потреби, а також взаємодія поліції з громадянами, громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування. Тому пропонуємо доповнити ці завдання такими положеннями: надання теоретичних знань та формування спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень поліції у сфері міжнародної співпраці; формування у працівників поліції знань та навичок взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства з метою попередження злочинності та підвищення якості послуг, що надаються поліцією.

Останнім елементом структури підготовки кадрів для Національної поліції України, завдання якого варто охарактеризувати, є службова підготовка, організація якої регламентується Положенням про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затвердженим наказом МВС України від 26.01.2016 р. № 50 [12]. Відповідно до зазначеного Положення, службова підготовка розуміється як система заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням специфіки та профілю його службової діяльності. Виокремлюють такі види службової підготовки: функціональна, загальнопрофільна, тактична, вогнева та фізична підготовка.

Основними завданнями службової підготовки є: підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей поліцейських із метою забезпечення їх здатності до виконання завдань з охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного (громадського) порядку та безпеки; вивчення нормативно-правових актів, які регламентують діяльність Національної поліції України; удосконалення керівним складом органів (закладів, установ) поліції навичок управління поліцейськими.

Окрім того, євроінтеграційні процеси, якими характеризується сучасний внутрішній розвиток України та її зовнішня політика у різних сферах життя, вимагають закріплення таких завдань, як надання теоретичних знань та формування спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень поліції у сфері міжнародного співробітництва, формування у працівників поліції знань та навичок взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства з метою попередження злочинності та підвищення якості послуг, що надаються поліцією. Отже, пропонуємо закріпити їх у Положенні про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України.

Висновки. Таким чином, варто акцентувати на важливому значенні виокремлення завдань щодо підготовки кадрів для Національної поліції України, з огляду на те, що саме вони визначають зміст, основні напрями та шляхи реалізації цього процесу. При цьому виокремленні завдання мають відповідати сучасним вимогам реформування Національної поліції, відображати нові тенденції внутрішнього та зовнішнього розвитку країни, а також мають бути закріплені у нормативно-правових актах, що регламентують питання підготовки кадрів для Національної поліції України.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення : постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.2008 р. № 842. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/842-2008-%D0%BF>.
2. Прибиткова Н.О. Щодо відбору та підготовки кадрів для органів Національної поліції України. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: збірник матеріалів. Х.: ХНУВС, 2017. С. 272–274.
3. Ануфрієв М.І., Бандурка О.М., Ярмиш О.Н. Вищий заклад освіти МВС України: Науково-практичний посібник. Х.: Ун-т внутр. справ, 1999. 369 с. URL: http://www.pravo.vuzlib.su/book_z809_page_58.html.
4. Стародубцев А.А. Професійний відбір на службу до органів внутрішніх справ України. Право і Безпека. 2011. № 4. С. 180–184.
5. Барко В.І., Остапович В.П., Барко В.В. Шляхи оптимізації професійного психологічного відбору кандидатів на службу до Національної поліції України. Право і Безпека. 2017. № 1. С. 12–19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2017_1_4.
6. Про затвердження Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких уперше прийнято на службу в поліцію: Наказ МВС України від 16.02.2016 р. № 105. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0576-16>.
7. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41. Ст. 379.
8. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради. 2017. № 38-39. Ст. 380.
9. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 37-38. Ст. 2004.
10. Про затвердження Положення про вищі навчальні заклади МВС: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14.02.2008 р. № 62. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0193-08/page2>.

11. Про затвердження Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції: наказ МСВ України від 24.12.2015 р. № 1625. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0076-16/para14#n14>.

12. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26.01.2016 р. № 50. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.

УДК 342.9

ТОПЧІЙ О.В.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА НЕПОВНОЛІТНІХ МЕДІАПРОСТОРУ

У результаті аналізу текстів нормативно-правових актів автор статті доводить необхідність розмежування в адміністративному праві понять «забезпечення захисту неповнолітніх від інформаційних загроз із медіапростору», «нейтралізація негативного впливу на неповнолітніх потенційно небезпечної інформації з медіапростору», пропонує їх авторські дефініції. Вносяться пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства в галузі інформаційної безпеки неповнолітніх.

Ключові слова: інформаційна безпека, неповнолітні, медіапростір, інформаційні загрози, забезпечення захисту неповнолітніх, нейтралізація негативного впливу.

В результате анализа текстов нормативно-правовых актов автор статьи доказывает необходимость разграничения в административном праве понятий «обеспечение защиты несовершеннолетних от информационных угроз из медиапространства», «нейтрализация негативного влияния на несовершеннолетних потенциально небезопасной информации из медиапространства», предлагает их авторские дефиниции. Вносятся предложения по совершенствованию действующего законодательства в области информационной безопасности несовершеннолетних.

Ключевые слова: информационная безопасность, несовершеннолетние, медиапространство, информационные угрозы, обеспечение защиты несовершеннолетних, нейтрализация негативного влияния.

Protection of minors from information threats from the media space is an urgent problem for every country in the world. The author of the article analyzed the administrative and legal basis for information safety of minors and made a number of significant conclusions. First, the researcher suggested introducing distinctions between the concepts “ensuring the protection of minors from information threats from the media space” and “neutralizing the negative impact of potentially unsafe information from the media space on minors”. The author believes that the concept of providing protection has a broader meaning, since it includes not only neutralizing the negative impact, but also preventing risks. He suggests introducing into the scientific usage author’s definitions of key concepts. Neutralization of the negative impact on minors of the media space, in his opinion, is purposeful, scientifically grounded, coordinated activity of executive authorities, civil society institutions, families with the aim of eliminating the information threats that are undesirable for the person of a minor, society and the state, which can destructively transform the personality psyche at the stage of its formation, to change the behavior patterns of youth communities to antisocial ones and potentially grow into